

Λαμπηδόνα

“Το Φωτάκι του Έρωτα και της Αγάπης”

Μ Ο Ρ Φ Ε Σ Ε Κ Φ Ρ Α Σ Η Σ

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Κείμενο	Ματίνα Τσιγκούνη
Σκηνικά - κοστούμια	Πολυτίμη Μαχαίρα
Κατασκευές μασκών	Sally Tonge
& φροντιστηριακού υλικού	Ιωάννα Κιρκιλέση
Μουσική σύνθεση - επιμέλεια	Καρολίνα Λούβαρη
Βοηθός χορογράφου	Άννα Τζίμα
Βοηθός σκηνογράφου	Θωμάς Κινδύνης
Σκηνοθεσία - χορογραφία:	

ΔΙΑΝΟΜΗ

(με τη σειρά που εμφανίζονται)

Παραμυθός Α	ΒΛΑΣΙΑ ΒΕΡΒΕΡΗ
Παραμυθός Β	ΚΩΣΤΑΣ ΓΚΑΤΖΙΑΝΗΣ
Ζωή	ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΤΟΛΙΑ
Καλλιόπη	ΒΛΑΣΙΑ ΒΕΡΒΕΡΗ
Δάφνη	ΑΝΝΑ ΤΖΙΜΑ
Μαλαματένια	ΑΘΗΝΑ ΑΛΑΤΣΑΡΗ
Ρήνα	ΚΑΤΙΑ ΚΟΒΑΛΛΑΚΗ
Ρωξάνη	ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ
Μαργιώ	ΚΥΡΙΑΚΗ ΛΥΜΠΑΚΗ
Αρετιή	ΜΑΡΙΖΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Μυρσίνη	ΜΑΤΙΝΑ ΤΣΙΓΚΟΥΝΗ
Γυναίκα Α	ΕΛΕΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Γυναίκα Β	ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΛΟΥΒΑΡΗ
Μανωλιός	ΠΩΡΓΟΣ ΚΙΚΙΔΗΣ
Στρατής	ΚΩΣΤΑΣ ΓΚΑΤΖΙΑΝΗΣ
Λάμπρος	ΓΙΑΝΝΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΑΚΗΣ
Μιχαλός	ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΚΑΝΑΚΑΡΗΣ
Νικόλας	ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΑΘΙΑΣ
Γιάννος	ΚΩΝΣΤ. ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Σακελάρης	ΛΑΜΠΡΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΣ
Κωνσταντίνος	ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΥΓΓΕΛΟΣ

Θάλασσα	ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ
Ταχυδρόμος	ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΡΑΘΙΑΣ

Μουσικές παρεμβάσεις με γκάντες, φλογέρες και παραδοσιακά κρουστά
 Πολιτική λύρα, σάζι, ούτι
 Κρουστά

ΣΠΥΡΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ
 ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΥΡΟΓΙΑΝΝΗΣ
 ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΥΓΓΕΛΟΣ

Για τον έρωτα & την αγάπη

Μια τριανφερή ιστορία που γεννήθηκε μέσα από μύθους για τον έρωτα είναι η «Λαμπηδόνα». Με αφορμή τα έθιμα του τόπου μας για την αγάπη, όπως ο κλήθοντας και το χάραγμα των φρούτων, που η παράδοση φύλαξε στα στενούκια της και που μας πάνε πίσω σε μέρες που τα σύμβολα και τα σημάδια ήταν κομμάτια της ζωής, κομμάτια που την έκαναν με τις πολύχρωμες νηφίδες τους να λάμπει, να ξεπερνάει τη ρουτίνα και να γεμίζει ρυθμούς και μελωδίες όσους τόλμησαν να της δοθούν, όσους τόλμησαν να τη δουν σαν παιχνίδι και να παίξουν μ' αυτή. Πιάσματα σαν τον Κωσταντή, την Αρετή, τη Μυρωδίτη, τη Δάφνη, τη Ρήνα, το Σικελάρη, το Λάμπρο, ένα ομάδα από κοπελιόδια και παλικάρια που ζουν στο νησί και πλέκουν με τις ανάσεις τους την ιστορία. Τραγουδούν, χορεύουν, ερωτεύονται, ορκίζονται αγάπη αιώνια, ξεπτενούνται, κλαίει, δρουν γεμίτοι εναισθησία, δημιουργώντας μια υπέροχη αίσθηση. Την πανίσχυρη πραγματικότητα της ύπαρξής τους!

Μια μαγική νύχτα βγαίνουν οι κοπέλες του νησιού να

χορεύουν και να τραγουδήσουν τον έρωτα. Εκεί θα ομιζούν με τους άντρες και θ' αρχίσει το γλέντι, με πειράγματα και αντικριστούς χορούς. Ο Κωσταντής, που για πολλά χρόνια έλειπε μακριά απ' το νησί, μόλις μεθυσμένος από τις μυρωδιές του τόπου του. Μαγεύεται από μια μικρή κοπέλα, την Αρετή, και αποφασίζει να την παντρευτεί. Ο γάμος τους και το γλέντι, που ξεσηκώνει το νησί, είναι μια κορυφαία στιγμή ευτυχίας για τους δύο νέους που όμως για να συντηρήσουν την καινούργια ζωή, θα πρέπει να χωριστούν.

Μαζί θα φύγουν όλα τα παλικάρια του νησιού, αφήνοντας πίσω τη βαριά αμφοσφαιρα της ανεμονής και της αγωνίας. Γιατί ποτέ δεν γυρίζουν όλοι. Η θάλασσα, με τη μορφή μιας γυναίκας-γοργόνας, θα πάρει το Λάμπρο, τον καλύτερο φίλο του Κωσταντή.

Ο γοργόνας των αντρών στο νησί θα είναι η κάθαρση για τους ήρωες της ιστορίας μας, που θα γλεντήσουν με την καρδιά τους, φέρνοντας ο' όλους το μήνυμα πως τα γέλια με τα κλάματα μιαν ώρα εγεννήθηκαν.

Ο έρωτας και η αγάπη αποτελούν ένα από τα πιο όμορφα θέματα με τα οποία ασχολείται η παράδοσή μας. Τα περισσότερα τραγούδια, τα πιο τρυφερά λόγια, τα πιο όμορφα έθιμα του τόπου μας σχετίζονται με τον «ιερό» αυτό «πόλεμο» του οροσενικού με το θηλικό, που μέσα απ' αυτή τους τη σύγκρουση ξεπηδάει η ζωή.

Οι παραδόσεις και τα έθιμα είναι αμέτρητα και με το χάρισμα να ποικιλούν από τόπο σε τόπο όσο και οι ίδιοι οι άνθρωποι.

Αυτό που είναι όμως κοινό για όλους είναι ο χρόνος που εξελίσσονται όλα αυτά τα δρώμενα, οι χοροί και τα πανηγύρια με στόχο να εξμνησούν την μορφή της φύσης και να τονίσουν τη χαρά της ζωής. Γίνονται παντού την άνοιξη, που η φύση κορεύει σε ξέφρενους ρυθμούς δημιουργίας. Οι άνθρωποι στην ελληνική ύπαιθρο συμμετείχαν με το δικό τους ξεχωριστό τρόπο σ' αυτή τη γιορτή, εκφράζοντας έτσι την προσωπική τους ανάγκη συμμετοχής στο προαιώνιο παιχνίδι της φύσης. Είναι βαιμαστό το πόσο είχαν χαρακτήρα κάθε άλλο παρά γραφικό αυτές οι μικρές ανοξιάτικες τελετουργίες.

Όλα όσα συνέβαιναν είχαν το νόημα τού να μυθούν οι νεότεροι, με έναν τρόπο διόλου πρόστυχο, στο «πάντημα» της φύσης, χωρίς παρεξηγήσεις και υπονοούμενα, σε κοινωνίες που μπορεί να ήταν απόλυτα αυστηρές ως προς τα ήθη τους, αλλά και που είχαν ανακαλύψει τους πιο κατάλληλους τρόπους για να επιβιώσουν με ακρίβεια.

Και αυτό το πετύχαιαν έχοντας κάποια όρια. Τα κορίτσια έπρεπε να έχουν συμπληρώσει τα δεκαπέντε τους χρόνια πριν βγουν στα λήδρια να χαράξουν στα μίλητα το όνομα του άντρα που επιθυμούσαν να παντρευτούν, πριν τραγουδήσουν γύρω απ' τα πηγάδια και πιουν το «αμίλητο» νερό στον Κλήδονα, πριν χαρέψουν μισομένα σε κύκλο τους πρώτους ερωτικούς τους χορούς.

Μαζί μ' αυτά τα «ρεαλιστικά» δεδομένα, πλέκονται ιστορίες για νεραϊδο-

τοπους και βοτάνια μαγικά, ιστορίες με σημόδια που έστελνε η «τύχη» μέσα στα νερά των πηγαδιών. Όλα αυτά είναι μια ένδειξη για το πόσο η πλούσια φαντασία του λαού μας παίζει με τα στοιχεία της φύσης και τα δένει με τη δική του παρουσία μέσα σ'αυτήν.

Ένα από αυτά τα μαγικά λουλουδία της πατρίδας μας είναι και η χρυσοφύνα Λαμπηδόνα. Και μέσα από το μύθο της Λαμπηδόνας, που λέει πως όποια κοπελιά τη βρει και την κόψει θα κάνει χρυσή τύχη, γίνεται ξεκάθαρο ότι υπήρχε η κατανόηση της ανάγκης για μια εξαιρετική συγκυρία, έτσι ώστε να βρει κάποιος το ταίρι του.

Έτσι, ένα λουλούδι που ιριδίζει τις νύκτες του Μάη μπορεί να γίνει ο κολός οιωνός που θα χρυσώσει τη ζωή.

Έτσι, ένα σχήμα ή ένα όνομα χαραγμένο στα πλευρά ενός ζουμερού φρούτου μπορεί να 'χει τη δύναμη να φέρει αυτόν που το χάραξε με πίστη κοντά σ'εκείνον που επιθυμεί.

Έτσι, μπορεί ένα πηγάδι να κρατάει στα νερά του φυλαγμένα κοριτσιόστικα μυστικά. Πολλές φορές εμείς, οι σύγχρονοι Έλληνες, έχουμε την ανάγκη να κατατάξουμε με χαρακτηρισμούς αυτές τις «ιερές» πράξεις που φτάνουν σ'αυτά μας από τις διηγήσεις των παππούδων μας ή από κείμενα της λαογραφίας μας, να τις γνωρίσουμε με μια μαγία λατρευτική για τη διάδοση της παράδοσής μας, που θρέφει μέσα μας την ελπίδα ότι κάπως έτσι θα επιβιώσει και η ιδιαιτερότητα του ελληνικού πνεύματος.

Μελετώντας όλον αυτό το θησαυρό όμως μπορεί κανείς να ανακαλύψει ότι πίσω από τα σχήματα υπάρχει ένα πολύ σημαντικό, κρυφό κείμενο, που δείχνει ότι όλα αυτά τα έφτιαξαν άνθρωποι ζωντανόι, με κέφι και δύναμη, άνθρωποι που μέσα απ' τη δυσκολία για την καθημερινή επιβίωση δεν ξέκλιναν να μοιραζονται και να συνυπάρχουν με τους συνανθρώπους τους, διατηρώντας ζωντανή την πιο σημαντική απόδειξη της ζωής που είναι η δράση και η δημιουργία.

